Samen voor een gezond en goed leven in Zuid-Limburg

Met goede zorg die beschikbaar en bereikbaar is, nu en in de toekomst

Dit is het toekomstscenario voor gezondheid en zorg in Zuid-Limburg, waarin we samen, in een netwerk, gezondheid vergroten, zorg in de keten slimmer organiseren en op die manier goede zorg in de hele regio zo dichtbij mogelijk beschikbaar en bereikbaar houden.

Kansen en uitdagingen in Zuid-Limburg

Zuid-Limburg is een prachtige omgeving om te wonen en te leven. Een omgeving waar wordt vernieuwd en waar inwoners keer op keer tegenslagen overwinnen door samen de schouders er onder te zetten. Dat is de kracht van Zuid-Limburg: samen staan we sterk. Dat blijkt ook in de zorg. Zuid-Limburg is misschien niet de gezondste regio, maar goede en veilige zorg is hier altijd goed geregeld. En daar zijn we trots op.

Maar goede gezondheid en zorg in Zuid-Limburg zijn niet vanzelfsprekend. De zorg staat onder druk. Net als in de rest van Nederland zorgt een o.a. vergrijzende bevolking voor een stijgende zorgvraag terwijl tegelijkertijd het aantal zorgmedewerkers, mantelzorgers en middelen schaarser worden. Daarnaast heeft Zuid-Limburg nog extra uitdagingen. De problemen in Zuid-Limburg zijn groot in omvang en urgenter in tijd. De dubbele vergrijzing, de gezondheidsachterstanden en relatief veel mensen met gezondheidsproblemen zorgen voor een toenemende vraag naar zorg. De consequenties daarvan zijn nu al voelbaar en zichtbaar. De steeds maar stijgende werkdruk bij zorgverleners, de oplopende wachtlijsten en risico op het uitstellen van zorg en ondersteuning. Zorgmedewerkers lopen tegen grenzen aan. Het moet dus anders in Zuid-Limburg. En het kán anders. Daar hebben we de afgelopen jaren samen een goede basis voor gelegd in deze regio door in te zetten op het bevorderen van gezondheid en het slimmer organiseren van zorg. Zoals de plannen in de Mijnstreek coalitie en het Integraal Zorg Akkoord.

Urgentie voor verandering

Er is een structureel tekort aan gekwalificeerde medewerkers, met name in de spoedzorg: huisartsen en artsen en verpleegkundigen op de spoedeisende hulp en de operatiekamers. Deze gespecialiseerde zorgmedewerkers zijn er niet genoeg. In heel Nederland is dit een probleem ook hier. Hoe graag we ook zouden willen of hoeveel geld we ook bereid zijn te betalen, ze zijn er niet en ze komen er ook niet. Om de zorg in Zuid-Limburg toegankelijk en betaalbaar te houden en daarmee de leefbaarheid voor burgers te borgen, moeten we de spoedzorg dus slimmer organiseren.

Zuyderland heeft in eerste instantie zelf een toekomstbestendige invulling van de locaties in Heerlen en Sittard-Geleen ontwikkeld. Het toekomstscenario dat in de zomer van 2023 is gepresenteerd, leidde tot veel zorgen en protest bij burgers en stakeholders. “We hadden dat scenario niet alleen moeten ontwikkelen,” zei David Jongen, voorzitter Raad van Bestuur van Zuyderland. “De zorg is van ons allemaal en draagvlak voor veranderingen bij alle betrokkenen is cruciaal, aldus Joep de Groot van zorgverzekeraar CZ”. De demonstratie heeft ertoe geleid dat Zuyderland samen met zorgverzekeraar CZ een brede maatschappelijke verkenning is gestart naar de toekomst van gezondheid en zorg in Zuid-Limburg en de rol van het Zuyderland daarin. In een intensief proces is samen met burgers en stakeholders gebouwd aan een nieuw toekomstscenario voor Zuid-Limburg. Een toekomst die de gezondheid en het geluk versterkt en inwoners de garantie geeft dat ziekenhuiszorg beschikbaar en bereikbaar is, nu en in de toekomst.

Toekomstscenario

Er is veel innovatiekracht in de regio, die zich kenmerkt door hard werken en doorgaan, ook na tegenslagen. En de bevolking vergrijst, de zorgvraag stijgt en er is een steeds groter tekort aan zorgmedewerkers. Dat zorgt voor een (toekomstige) kloof tussen de vraag naar zorg en het aanbod in 2030. Die kloof wil Zuid-Limburg met het toekomstscenario dichten, zodat iedereen -als het nodig is- goede zorg en ondersteuning kan krijgen. Ook als er straks minder zorgpersoneel en meer vraag naar zorg zal zijn.

Om deze zorgkloof te dichten zet Zuid-Limburg allereerst in op het **bevorderen van gezondheid**. Vervolgens werken we aan het **slimmer organiseren** van de zorg in de keten. Tegelijkertijd benutten we alle mogelijkheden en ideeën om het **aanbod van personeel te vergoten**. En tot slot verdelen we de zorg over de **Zuyderland locaties** zodanig dat zo veel mogelijk **ziekenhuiszorg zo dichtbij mogelijk beschikbaar** is én de **goede kwaliteit** van de zorg **behouden** kan blijven. En op plekken verbeterd, omdat we ook zien dat daar verbeter ruimte zit.

1) Bevorderen van gezondheid

Gezonde en vitale Zuid-Limburgers. Daar zetten we ons samen voor in. Mensen in hun eigen omgeving versterken, gezondheid en geluk vergroten en daarmee de druk op de zorg verlichten, zodat deze beschikbaar blijft voor mensen die echt zorg nodig hebben.

Gezondheid en zorg organiseren we in een netwerk. We investeren in het verbeteren van gezondheid, preventie en het welzijn van burgers door een geïntegreerde en gecombineerde aanpak in de wijk. Dit doen we onder andere door aan te sluiten bij lopende initiatieven, de uitbreiding van de PlusWIJken en de ontwikkeling van het Sociaal Hospitaal.

In PlusWIJken wordt gewerkt aan een infrastructuur in de wijk waar goede initiatieven opgepakt worden die bijdragen aan de beweging van zorg naar gezondheid. Met burgers en partners uit het informeel netwerk, sociaal domein en eerstelijnszorg streeft de PlusWIJk naar het verbeteren van de gezondheid van inwoners en het slimmer organiseren van ondersteuning en zorg.

Huisartsen en medisch specialisten treffen in hun spreekkamer regelmatig inwoners van wie het huishouden te maken heeft met verschillende uitdagingen, zoals schulden, armoede en gezondheidsproblemen. Het Sociaal Hospitaal is een vorm van hulpverlening die zich richt op meerdere problemen tegelijk. Zodat inwoners meer controle over hun leven krijgen. De dokter kan hen verwijzen naar de plek waar ze de juiste ondersteuning krijgen. Hierdoor worden niet alleen zij geholpen, maar wordt ook de druk op de zorgprofessionals verlicht. Betrokkenheid van gemeenten is belangrijk.

Initiatieven om gezondheid te bevorderen sluit naadloos aan op de ambitie en thema’s uit het regioplan Zuid-Limburg. De samenwerkingsstructuren die daarvoor zijn opgericht, kunnen hierin een regisserende rol pakken.

2) Slimmer organiseren van zorg

Door maximaal in te zetten op de samenwerking tussen alle netwerkpartners zorgen we ervoor dat iedereen de juiste zorg op de juiste plek op het juiste moment krijgt. Ook zetten we de beschikbare menskracht zo effectief en efficiënt mogelijk in. Voorbeelden hiervan zijn het versterken van de anderhalvelijns zorg, digitalisering en het beter bespreekbaar maken van palliatieve zorg zodat deze waar mogelijk en wenselijk ook thuis geleverd kan worden. Ook deze onderwerpen zijn voor een belangrijk deel onderdeel van het regioplan Zuid-Limburg.

3. Vergroten aanbod personeel

Om de toenemende tekorten aan zorgpersoneel te verkleinen, zet Zuid-Limburg maximaal in op maatregelen die het aanbod van personeel vergroten. Medewerkers moeten met plezier en passie in de zorg en ondersteuning kunnen (blijven) werken. Zuid-Limburg werkt aan een evenwichtige en gezonde arbeidsmarkt voor zorg en welzijn in het samenwerkingsverband Zorg aan Zet. Door in te zetten op het verminderen van administratieve lasten en het vergroten van het werkplezier zullen minder mensen uitstromen en beperken we het verzuim. Mensen die nu deeltijd werken en meer uren willen gaan werken, draagt ook bij aan meer personeelsaanbod. Net als het slim inzetten van technologie in de zorg, zoals thuisdialyse en de inzet van robots voor logistieke processen. En we blijven in gesprek met partners van binnen en buiten de zorg die mee willen helpen aan deze doelen.

4. Ziekenhuiszorg maximaal beschikbaar met goede kwaliteit

Er zijn niet genoeg gekwalificeerde artsen en verpleegkundigen om op beide locaties van Zuyderland hoog complexe (spoed)zorg en operatiekamers dag en nacht beschikbaar te hebben. Het toekomstscenario omvat daarom een verdeling van deze zorg over de locaties van Zuyderland. Omdat burgers en stakeholders het belang van zorg dichtbij hebben benadrukt, is het scenario gekozen waarin we zo veel mogelijk zorg zo dichtbij mogelijk beschikbaar houden.

Concreet betekent dit dat inwoners van Zuid-Limburg op vier locaties terecht kunnen voor poliklinische zorg: in Brunssum, Heerlen, Kerkrade en Sittard-Geleen. In zowel Heerlen als Sittard-Geleen kunnen patiënten terecht voor dagbehandelingen en –operaties. Dit betekent bijvoorbeeld geen extra reistijd voor een dialyse of darmonderzoek. Bovendien start op beide kernlocaties in Heerlen en Sittard-Geleen in nauwe samenwerking met gemeenten, huisartsen en ouderenzorgorganisaties het Sociaal Hospitaal om gezinnen te ondersteunen en gezondheidsverschillen te verkleinen.

Alle basisspoedzorg, zoals het gipsen van een gebroken pols, is op locaties in Heerlen en Sittard-Geleen 24/7 beschikbaar. Voor de spoedzorg gaan we daarnaast nog meer samenwerken in de regio, waardoor patiënten meteen door de juiste zorgverlener worden geholpen en zo min mogelijk hoeven te reizen.

In Heerlen wordt daarbovenop een groot deel van de planbare operaties uitgevoerd, zoals bijvoorbeeld een nieuwe heup. Door dit soort operaties te concentreren op één locatie optimaliseert Zuyderland de kwaliteit van de behandeling en worden de wachttijden korter. Ook komt er op deze locatie een acute opnameafdeling voor ouderen die nog niet naar huis kunnen omdat ze in de gaten moeten worden gehouden door een arts uit het ziekenhuis. Hierdoor zorgen we ervoor dat ouderen in een kwetsbare situatie in een omgeving komen die bij hen past. Huisartsen, ouderenzorg en Zuyderland werken samen in deze nieuwe manier van acute zorg voor ouderen. Hiermee verbeteren we de zorg voor hen.

In Sittard-Geleen worden de intensive care en hoog complexe spoedeisende hulp gevestigd. Hier voeren we operaties uit die hele specifieke apparatuur nodig hebben, komt het geboortecentrum en naar deze locatie rijden ambulances met acute zorgpatiënten. Door alle experts in een topteam bij elkaar te brengen op een locatie blijven er wel genoeg professionals beschikbaar om goede kwaliteit van zorg te gegarandeerd ondanks het tekort aan zorgprofessionals.

Met deze verdeling van zorg over de locaties van Zuyderland kunnen patiënten in ongeveer 85% van de gevallen bij hun vertrouwde, dichtstbijzijnde locatie terecht.

Blijvend in gesprek

Goede gezondheid en zorg in Zuid-Limburg is van ons allemaal. De dialogen in de afgelopen maanden hierover, hebben tot betere inzichten geleid in wat burgers en partners in de regio nodig hebben. En hoe Zuyderland als onderdeel van dit netwerk hierin een rol kan vervullen. De burgers hebben samen hun eigen agenda[1] gemaakt die onderdeel is van uitvoering van de plannen de komende jaren.
Nu het toekomstscenario er is, stoppen de gesprekken niet. We blijven in dialoog omdat we partners zijn in het realiseren van de oplossingen voor gezondheid en zorg. Samen staan we sterk. Want alleen samen zorgen we voor een gezond en goed leven in Zuid-Limburg. Met goede zorg die, nu en in de toekomst, voor de hele regio beschikbaar en bereikbaar.

[1] **Verwijzing naar agenda op burgerkracht volgt**